

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta 28.10.2020 § 185

§ 185

Ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteiden muuttaminen (pöydälle 7.10.2020)

Valmistelijat / lisätiedot:
Sirviö Jemina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Perusopetuslinjan päällikkö Salonen Ilpo

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta

1. Päättää ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteiden muuttamisesta liitteen mukaisesti. Uudet oppilasvalintaperusteet tulevat voimaan 1.1.2021.
2. Edellyttää, että kielikylpyopetusta kehitetään ja palveluverkkoa tarkastellaan tiivistämällä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen välillä.

Käsittely

Perusopetuslinjan päällikön estyneenä ollessa asian esitteli aluepäällikkö Kaisa Alaviiri.

Puheenjohtaja Rukon kannattamana teki seuraavan lisäehdotuksen:

”Lautakunnalle tuodaan esitys kielikylpyopetuksen 7.luokan oppilasvalintaperusteiden mahdollisesta muuttamisesta.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan lisäehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päätti

1. Ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteiden muuttamisesta liitteen mukaisesti. Uudet oppilasvalintaperusteet tulevat voimaan 1.1.2021.
2. Edellytti, että kielikylpyopetusta kehitetään ja palveluverkkoa tarkastellaan tiivistämällä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen välillä.

Lisäksi lautakunta edellytti, että lautakunnalle tuodaan esitys kielikylpyopetuksen 7.luokan oppilasvalintaperusteiden mahdollisesta muuttamisesta.

Selostus

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan 28.9.2016 § 148 päättämien ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteiden mukaan ensimmäiselle luokalle hakevien oppilasvalinnan perusteena on valintakoe. Valintakokeena käytetään suomen kielen taidon valmiuksia mittaava koetta, joka mittaa hakijan kielellisiä valmiuksia ja edellytyksiä opiskella kielikylpyopetuksessa kahdella kielellä.

Ruotsin kielikylpyopetusta tarjoavilta kouluilta ja huoltajilta saadun palautteen perusteella valintakoe on ollut toimiva, mutta ei mittaa hakijoiden ruotsin kielen taitoa. Esimerkiksi kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti) oppilasvalinnassa hakijan edellytyksiä opiskella ko. opetuksessa selvitetään sekä suomen että englannin kielellä.

Oppilasvalintaperusteita on tarkoituksenmukaista muuttaa saadun palautteen perusteella siten, että ensimmäiselle luokalle hakevien edellytyksiä opiskella ruotsin kielikylpyopetuksessa selvitetään sekä suomen että ruotsin kielellä. Samalla on tarpeen tehdä joitain tarkennuksia yleisperiaatteisiin ja pienimuotoisia muutoksia oppilasvalintaperusteissa käytettyihin termeihin. Jäljempänä ehdotettu ensimmäisen luokan oppilasvalintaa koskeva muutos huomioi ruotsin kielikylpytaustan omaavien hakijoiden kielikylpyopetuksen jatkumisen mutta ei muuta ilman kielikylpytaustaa olevan hakijan mahdollisuutta tulla valituksi ruotsin kielikylpyopetukseen.

Ruotsin kielikylpyopetusta tarjoavien koulujen johtokunnille, henkilöstölle ja oppilaskunnille sekä Espoon nuorisovaltuustolle on varattu tilaisuus esittää mielipiteensä valmistelussa olleesta ensimmäisen luokan oppilasvalintaa koskevasta ehdotuksesta ja antaa lausuntonsa 7.9.2020 mennessä. Oppilasvalintaperusteiden muuttamisesta on tiedotettu Espoon verkkosivuilla, jotta myös kuntalaisilla ja kunnan palveluita käyttävillä tahoilla on ollut mahdollisuus saada tietoa lautakunnan käsittelyyn tulevasta ehdotuksesta.

Lausunnot ovat oheismateriaalina. Espoon nuorisovaltuusto on jättänyt lausumatta asiassa.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on 16.9.2020 § 148 ja 7.10.2020 § 163 jättänyt asian pöydälle. Ruotsin kielikylpyopetusta tarjoaville kouluille on varattu tilaisuus esittää uusi lausunto esittelijän 7.10.2020 liitteeseen tekemän muutoksen johdosta viimeistään 23.10.2020. Tässä yhteydessä on pyydetty myös kielikylpyopetusta tarjoavien yläkoulujen lausunnot. Lausunnot ovat oheismateriaalina.

Ehdotus uusista oppilasvalintaperusteista on tarpeen tuoda päätettäväksi opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle jo tässä vaiheessa, jotta uusista oppilasvalintaperusteista voidaan tiedottaa huoltajia asianmukaisesti ennen lukuvuoden 2021-2022 hakua.

Ehdotettava muutos

Ensimmäisen luokan oppilasvalintaperusteita ehdotetaan muutettavaksi siten, että oppilasvalinnan perusteena oleva valintakoe koostuisi jatkossa kahdesta koeosiesta:

- Suomen kielen valmiuksia mittaava koe (0-45 pistettä)

- Ruotsin kielen peruskäsitteiden hallintaa mittaava koe (0-15 pistettä)

Koe laadittaisiin kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti) englannin kielen peruskäsitteistöä ja kielitaitoa kartoittavan kokeen pohjalta siten, että se soveltuisi ruotsin kielikylpyopetukseen. Koe olisi esikoulutehtävien kaltainen, joten hakijan ei tulisi olla luku- tai kirjoitustaitoinen. Kokeesta saatavan pistemäärän osuus olisi enintään 25 % valintakokeen kokonaispistemäärästä. Hakijat valittaisiin valintakokeen kokonaispistemäärän mukaisessa järjestyksessä. Kokonaispistemäärän ollessa sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisisi hakijoiden suomen kielen valmiuksia mittaava koe. Jos myös tämän kokeen pistemäärä olisi sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisisi arpa.

Ruotsin kielen peruskäsitteiden hallintaa mittaavan kokeen käyttöönottoaminen on perusteltua, sillä kielikylpyopetuksessa opiskellaan pääosin ruotsin kielellä. Jotta voidaan varmistaa, että opetukseen ensimmäiselle luokalle valittavilla koulutulokkailla on valmiudet opiskella ruotsin kielellä, hakijoiden ruotsin peruskäsitteistön hallintaa on tarpeen selvittää. Kokeen käyttöönottoaminen tukee myös kielikylpypäiväkodeissa ja -esiopetuksessa opiskelleiden lasten mahdollisuutta jatkaa kielikylpyopetusta, johon he ovat jo sitoutuneet. Koe ei kuitenkaan edellytä hakijalta kielikylpytaustaa (esimerkiksi päiväkodissa), joten ilman kielitaustaa olevilla hakijoilla on edelleen mahdollisuus tulla valituksi ko. opetukseen. Uuden kokeen lisääminen valintakokeeseen edellyttää kielikylpyopetusta tarjoavien koulujen ns. testaajaopettajien perehdyttämisen uudistetun valintakokeen järjestämiseen ja hakijoiden valintakokeen pisteytykseen, jotta hakijoiden valintakokeet voidaan arvioida ennalta sovituin, yhdenvertaisin arviointiperustein.

Hallintosäännön I osan 4 luvun 18 §:n perusteella koulun johtokunta hyväksyy lautakunnan päättämiä oppilasvalintaperusteita tarkentavat perusteet oppilaitoksessa toteutettavaan ruotsin kielikylpyopetukseen. Näin ollen koulun johtokunta päättää siitä, miten koeosioiden sisällä pisteytyksen tarkemmin suoritetaan ja määritelläänkö koeosioihin alimpia hyväksytyjä pisterajoja. Koska ruotsin kielikylpyopetusta tarjotaan useammassa koulussa, koeosion sisällä suoritettavan pisteytyksen ja mahdollisten alimpien pisterajojen tulee olla kaikissa kouluissa sama. Pisteytyksen ei saa olla ristiriidassa uusien oppilasvalintaperusteiden kanssa.

Tarkastelussa olleet vaihtoehdot

Suomenkielisen opetuksen tulosyksikkö on tarkastellut edellä olevan ehdotuksen lisäksi seuraavia vaihtoehtoja valittaessa hakijoita ensimmäiselle luokalle:

Valintakokeesta luopuminen

Perusopetuslaki ei sisällä tarkempia säännöksiä oppilaaksi ottamisen perusteista silloin, kun valintaperusteena ei käytetä valintakoetta. Perusopetuslain 28 §:n 2 momentissa ja hallintolain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisen kohtelun vaatimus edellyttää kuitenkin, että hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Haku- ja valintamenettely tulee olla siten kaikille sama ja näistä tulee tiedottaa huoltajia etukäteen.

Em. säännökset huomioiden yhdenvertaisena valintaperusteena voidaan pitää esimerkiksi arvontaa tai ilmoittautumisjärjestystä. Mm. Kauniainen valitsee kielikylpyopetukseen hakevat koulutulokkaat ilmoittautumisjärjestyksessä. Helsinki valitsee sen sijaan hakijat sen mukaan,

missä päiväkodissa lapsi on kielikylyn aloittanut. Alla olevassa taulukossa on vertailtu ruotsin kielikylypöpetuksen oppilasvalintaa pääkaupunkiseudulla.

Valintakokeesta luopumiseksi ei ole perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista perustetta eikä valintakokeesta luopuminen ole muutoinkaan tarkoituksenmukaista. Valintakokeen käyttäminen on perusteltua ensimmäiselle luokalle hakevien edellytysten arvioimiseksi ja kohtelee hakijoita yhdenvertaisesti kielitaustasta riippumatta. Edellytysten arvioiminen eli sen selvittäminen, onko hakijalla riittävät valmiudet opinnoista suoriutumiseen, on sekä hakijan että opetusta tarjoavan koulun näkökulmasta keskeistä, sillä kielikylypöpetuksessa opiskelevan oppilaan edellytetään suoriutuvan opiskelusta kahdella kielellä.

Ensimmäisen vuosiluokan oppilaspaikkojen täyttäminen arpomalla tai ilmoittautumisjärjestyksessä on jokseenkin kylmä tapa valita hakijoita eikä hakijoiden edellytyksiä opiskella ko. opetuksessa voitaisi tällöin arvioida lainkaan. Arvontaan tai ilmoittautumisjärjestykseen perustuva oppilasvalinta ei ole myöskään saatujen palautteiden mukainen.

Oppilasvalintaperusteiden muuttamatta jättäminen

Nykyiset oppilasvalintaperusteet ovat toimineet pääosin hyvin eikä niiden muuttamiseksi ole lainsäädäntöön tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin liittyvää syytä. Oppilasvalintaperusteiden muuttamatta jättäminen ei olisi kuitenkaan ruotsin kielikylypöpetusta tarjoavilta alakouluilta ja huoltajilta saatujen palautteiden perusteella tarkoituksenmukainen vaihtoehto, sillä hakijoiden ruotsin kielen valmiuksia ei silloin selvitetäisi.

Hakijoiden kielitaustan pisteyttäminen

Oppilasvalintaperusteissa määriteltävillä seikoilla pyritään varmistamaan hakijoiden yhdenvertainen kohtelu ja se, että hakijan edellytyksiä opiskella haettavassa opetusmuodossa voidaan selvittää riittävästi.

Kielikylypöpetuksessa opiskellaan pääosin ruotsin kielellä. On siksi perusteltua, että ensimmäiselle luokalle hakevien edellytyksiä opiskella ruotsin kielellä selvitetään. Taustapisteiden sisällyttäminen oppilasvalintaperusteisiin ruotsin kielitaidon varmistamiseksi on kuitenkin epätarkoituksenmukaista, sillä hakijoiden edellytyksiä opiskella ruotsin kielellä on mahdollista varmistaa valintakokeella. Taustapisteillä pyrittäisiin tosiasiallisesti vain varmistamaan kielitaustan omaavien hakijoiden ensisijainen valinta ja huoltajien edellytettäisiin käytännössä suunnittelevan lapsensa koulupolku jo varhaisessa vaiheessa maksimoidakseen lapsensa taustapisteet ja varmistaakseen lapselleen paikan ruotsin kielikylypöpetuksessa.

Taustapisteiden määrittelemistä ei voida pitää myöskään objektiivisena, sillä ruotsin kielikylypöpetukseen hakevan kielitaustana voi olla kielikylypöpäiväkoti ja/tai -esiopetus tai muulla tavoin hankittu kielitaito. Kielitaustan pisteyttäminen huoltajan hakemukseen merkitsemien päiväkotij- ja taustatietojen perusteella johtaisi koulukohtaisiin tulkintaeroihin ja asettaisi kielitaustan omaavat hakijat keskenään eriarvoiseen asemaan. Lisäksi, huoltajan hakemuksessa ilmoittama tausta tulisi voida myös todentaa esimerkiksi edellyttämällä hakijalta kielitaustasta todistusta. Tällaisia todistuksia ei olisi saatavilla kaikilla kielitaustan omaavilla hakijoilla ja todistusten tulisi olla jokatapauksessa sisällöltään sellaiset, että hakijoiden kielitaustaa voitaisiin arvioida yhdenvertaisin perustein.

Kaksikielisessä opetuksessa (suomi-englanti) on sittemmin luovuttu hakijoiden taustapisteistä ja oppilasvalinta ensimmäiselle luokalle perustuu nykyään ainoastaan valintakokeeseen.

Kielikylpytaustan omaavien hakijoiden etusijaisuus

Kielikylpyopetukseen haetaan pääasiassa maksullisista yksityisistä kielikylpypäiväkodeista, joihin kaikilla ei ole mahdollisuutta hakeutua kustannussyistä tai muista perheen tilanteeseen liittyvistä syistä. Kielikylpytaustan huomioiminen asettaisi muun kielitaustan ja ilman kielitaustaa olevat hakijat eriarvoiseen asemaan.

Lausunnot

Asiassa 7.9.2020 mennessä saaduissa lausunnoissa puolletaan oppilasvalintaperusteiden muuttamista siten, että ensimmäiselle luokalle hakevien valintakokeeseen lisätään ruotsin kielen käsitteitä mittaava koe. Kokeen lisäämisen nähdään tukevan kielikylpypäiväkodeissa ja -esiopetuksessa opiskelleiden lasten mahdollisuutta päästä jatkamaan kielikylpypolkua, johon he ovat jo sitoutuneet. Ruotsinkielisen kokeen osuuden ei tule olla kuitenkaan painoarvoltaan liian suuri, jotta myös ilman kielikylpytaustaa olevat lapset voivat päästä kielikylpyopetukseen. Oppilasvalinnan tulisi siksi tapahtua valintakokeen kokonaispistemäärän mukaisessa järjestyksessä ja ruotsin kielen kokeen osuus tulisi olla 25 % kokeen kokonaispistemäärästä.

Kielikylpyopetusta tarjoavat alakoulut ovat erimielisiä esittelijän 7.10.2020 kokouksessa tekemästä muutosehdotuksesta. Muutosehdotusta puoltavat Soukan koulun johtokunta ja oppilaskunta sekä Westendinpuiston koulun johtokunta ja oppilaskunta. Muutosehdotusta eivät sen sijaan puolla Päivänkehrän koulun johtokunta, opettajakunta ja oppilaskunta, Soukan koulun opettajakunta ja Westendinpuiston koulun opettajakunta. Koulujen yhteisenä näkemyksenä on, että oppilasvalintaperusteissa tulee olla kirjattuna hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaiseminen, jos valinta tapahtuu esittelijän 7.10. tekemän muutoksen mukaisesti ja hakijoiden suomen kielen valmiuksia kartoittavan kokeen pistemäärä on sama. Ehdotuksen mukaan hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee tällaisessa tilanteessa arpa.

Kielikylpyopetusta tarjoavan Espoonlahden yläkoulun johtokunta, henkilöstö ja oppilaskunta kannattavat 1. luokan valintaperusteiden muuttamista, mutta eivät ota kantaa hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisemista koskevaan asiaan. Haukilahden yläkoulu on jättänyt lausumatta asiasta.

Päätöshistoria

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta 16.9.2020 § 148

Päätösehdotus Perusopetuslinjan päällikkö Ilpo Salonen
Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta

1. Päättää ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteiden muuttamisesta liitteen mukaisesti. Uudet oppilasvalintaperusteet tulevat voimaan 1.1.2021.
2. Edellyttää, että kielikylpyopetusta kehitetään ja palveluverkkoa tarkastellaan tiivistämällä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen välillä.

Käsittely

Puheenjohtaja Wallsin ja Hellströmin kannattamana ehdotti asian jättämistä pöydälle.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta jätti asian pöydälle.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta 7.10.2020 § 163

Päätösehdotus

Perusopetuslinjan päällikkö Ilpo Salonen

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta

1. Päättää ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteiden muuttamisesta liitteen mukaisesti. Uudet oppilasvalintaperusteet tulevat voimaan 1.1.2021.
2. Edellyttää, että kielikylpyopetusta kehitetään ja palveluverkkoa tarkastellaan tiivistämällä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen välillä.

Käsittely

Esittelijän liitteeseen *Ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteet 1.1.2021 lukien* tekemä muutos ("Jos hakijoiden kokonaispistemäärä on sama, hakijoiden keskinäisen järjestyksen ratkaisee kielellisiä valmiuksia kartoittavan kokeen pistemäärä") on huomioitu pöytäkirjan liitteessä.

Pinja Nieminen Kosken kannattamana teki seuraavan lisäysehdotuksen:

"Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta toivoo, että toimiala selvittää mahdollisuuksia lisätä kielikylpytoimintaa kaupungin omissa varhaiskasvatyksiköissä".

Kajava teki seuraavan lisäysehdotuksen:

"Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta pyytää, että kielikylpyopetuksen kaupungille aiheuttamat kustannukset selvitetään kielikylpykouluissa ja varhaiskasvatuksessa".

Puheenjohtaja Wallsin ja Rukon kannattamana teki pöydällepanoehdotuksen ja edellytti, että kouluilta pyydetään uudet lausunnot esittelijän liitteeseen *Ruotsin kielikylpyopetuksen oppilasvalintaperusteet 1.1.2021 lukien* tekemän muutoksen takia.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan pöydällepanoehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi opetus- ja varhaiskasvatustalutakunnan yksimielisesti hyväksyneen sen.

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatustalutakunta päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle ja edellytti, että kouluilta pyydetään uudet lausunnot esittelijän liitteeseen tekemän muutoksen takia.